

1) Τι ήταν η Φιλική Εταιρεία;

Η Φιλική Εταιρεία ιδρύθηκε επτά χρόνια πριν από την έναρξη της Μεγάλης Επανάστασης του 1821, με σκοπό να συντονίσει τις προσπάθειες των υπόδουλων Ελλήνων για την απελευθέρωσή τους. Η οργάνωση ιδρύθηκε μυστικά στην Οδησό της Ρωσίας το 1814 από τους άσημους εμπόρους Εμμανουήλ Ξάνθο, Νικόλαο Σκουφά και Αθανάσιο Τσακάλωφ.

2) Γιατί η επανάσταση ξεκίνησε από τις Παραδουνάβιες Ηγεμονίες;

Η επανάσταση ξεκίνησε από τις Παραδουνάβιες Ηγεμονίες, επειδή εκεί δεν υπήρχε οθωμανικός στρατός, οι Ηγεμόνες τους ήταν Έλληνες Φαναριώτες και κατοικούσαν πολλοί Έλληνες. Στη Βλαχία επίσης οι οπλαρχηγοί Γεώργιος Ολύμπιος και Ιωάννης Φαρμάκης είχαν αναπτύξει ένοπλη δράση εναντίον της Οθωμανικής κυριαρχίας.

3) Για ποιους λόγους η Πελοπόννησος ήταν ο κατάλληλος τόπος;

Η επιλογή της Πελοποννήσου για την έναρξη της ελληνικής επανάστασης του 1821 δεν ήταν τυχαία. Στην Πελοπόννησο οι Έλληνες υπερερούσαν αριθμητικά, πολλοί ένοπλοι Τούρκοι της Πελοποννήσου είχαν μετακινηθεί στην Ήπειρο, για να πολεμήσουν τον Αλή Πασά, το ορεινό έδαφός της ήταν ένας ευνοϊκός παράγοντας, όπως και η απόστασή της από την Κωνσταντινούπολη και τέλος η Φιλική Εταιρεία είχε εξαπλωθεί στους πρόκριτους και τους κληρικούς του τόπου.

4) Τι κρίθηκε αναγκαίο για την επιτυχή εξάπλωση της Επανάστασης;

Με την εξάπλωση της Επανάστασης σ' ολόκληρη την Πελοπόννησο φάνηκε ότι χρειαζόταν ένα συντονισμένο σχέδιο, γιατί ο ενθουσιασμός των οπλαρχηγών δεν ήταν από μόνος του αρκετός. Την ηγεσία των ενόπλων ανέλαβε τότε ο Κολοκοτρώνης, που πίστευε πως για να πετύχει η Επανάσταση έπρεπε να πάρουν την Τριπολιτσά, που ήταν το διοικητικό και στρατιωτικό κέντρο της Πελοποννήσου. Αν έπεφτε η Τριπολιτσά, τα άλλα κάστρα δεν θα μπορούσαν να αντέξουν.

5) Γιατί στην Στερεά Ελλάδα οι συνθήκες για εξέγερση ήταν δύσκολες ;

Η Στερεά Ελλάδα δεν ήταν πυκνοκατοικημένη, κυρίως στα δυτικά τμήματά της. Οι πρόκριτοι της περιοχής δεν είχαν μεγάλη πολιτική εμπειρία. Υπήρχε σημαντική παρουσία οθωμανικού πληθυσμού και στρατιωτών στην Εύβοια και τη Λαμία, ενώ στην κοντινή Ήπειρο είχε εκστρατεύσει εναντίον του Αλή Πασά των Ιωαννίνων ο ικανότατος Χουρσίτ Πασάς (πασάς του Μωρέα, δηλαδή της Πελοποννήσου).

6) Ποια νησιά επαναστάτησαν;

Η Επανάσταση από την Πελοπόννησο και τη Στερεά Ελλάδα μεταδόθηκε σύντομα στα νησιά του Αιγαίου. Πρώτα επαναστάτησαν οι Σπέτσες με την Μπουμπουλίνα, μετά τα Ψαρά, η Σάμος, η Κάσος και τα Δωδεκάνησα. Επαναστατική δραστηριότητα εκδηλώθηκε και στην Κρήτη, ιδιαίτερα στα Σφακιά, ενώ οι κάτοικοι των Κυκλάδων φάνηκαν διστακτικοί.

7) Πώς και πότε έγινε η Άλωση της Τριπολιτσάς;

Όσο περνούσε ο καιρός η πολιορκία γινόταν πιο στενή. Στην πόλη τα τρόφιμα λιγόστεψαν και άρχισε η διχόνοια. Η Τριπολιτσά έπεσε στα χέρια των επαναστατών στις 23 Σεπτεμβρίου 1821. Ακολούθησαν σφαγές και λεηλασίες. Οπλισμένοι Έλληνες μπήκαν στην πόλη χτυπώντας τους Τούρκους, που οχυρώθηκαν στα σπίτια τους. Οι Οθωμανοί, που κλείστηκαν στον κεντρικό πύργο, την Μεγάλη Τάπια, παραδόθηκαν έπειτα από τρεις ημέρες από έλλειψη νερού.

8) Τι συνέβη τον Ιούνιο του 1822 στη Χίο;

Ο Κανάρης ανατίναξε με το πυρπολικό του στο λιμάνι της κατεστραμμένης Χίου τη ναυαρχίδα του τουρκικού στόλου, στην οποία βρήκαν τον θάνατο ο αρχιναύαρχος Καρά Αλής με περίπου 2.000 Οθωμανούς ναύτες και στρατιώτες, που γιόρταζαν το Μπαϊράμι, τη μεγαλύτερη θρησκευτική γιορτή των Μουσουλμάνων. Ήταν η εκδίκηση των Ελλήνων για την καταστροφή της Χίου λίγους μήνες νωρίτερα.

9) Τι γνωρίζεις για τη μάχη στα Δερβενάκια;

Οι Τούρκοι, επειδή είχαν εξαντληθεί από την πολιορκία του κάστρου του Άργους από την έλλειψη νερού και τις ασθένειες, αποφάσισαν να γυρίσουν στην Κόρινθο αλλά όλοι οι δρόμοι προς τα εκεί είχαν καταληφθεί από τις ελληνικές δυνάμεις. Έτσι ο τουρκικός στρατός παγιδεύτηκε στα Δερβενάκια, όπου στις 16 Ιουλίου έγινε φονική μάχη. Όσοι κατάφεραν να σωθούν κατέφυγαν στην Κόρινθο. Στα χέρια των Ελλήνων έπεσαν πολλά λάφυρα, ενώ ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης ανακηρύχθηκε αρχιστράτηγος.

10) Ποια ήταν τα αποτελέσματα της μάχης στο Κεφαλόβρυσο;

Στη μάχη αυτή οι Σουλιώτες εξόντωσαν εκατοντάδες Οθωμανούς στρατιώτες και κέρδισαν πολλά λάφυρα, επιβεβαιώνοντας τη φήμη τους ως γενναίων και αδάμαστων πολεμιστών. Όμως, κατά τη διάρκεια της επίθεσης, σκοτώθηκε ο Μάρκος Μπότσαρης από ένα εχθρικό βόλι. Έτσι η πατρίδα έχασε ένα γενναίο πολεμιστή και έναν τίμιο στρατιώτη. Τα παλικάρια του τον μετέφεραν στο Μεσολόγγι, όπου και τάφηκε με τιμές. Η μάχη στο Κεφαλόβρυσο θεωρείται ως το σημαντικότερο πολεμικό γεγονός στη διάρκεια του 1823 στην περιοχή της Στερεάς Ελλάδας.